YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kuudes jaosto)

1 päivänä helmikuuta 2001 *

Asiassa C-66/99,

jonka Finanzgericht Bremen (Saksa) on saattanut EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan (josta on tullut EY 234 artikla) nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa

D. Wandel GmbH

vastaan

Hauptzollamt Bremen

ennakkoratkaisun yhteisön tullikoodeksista 12 päivänä lokakuuta 1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 (EYVL L 302, s. 1) 75 artiklan, 201 artiklan 1 kohdan a alakohdan ja 2 kohdan, 203 artiklan 1 kohdan sekä 204 artiklan 1 kohdan tulkinnasta,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja C. Gulmann sekä tuomarit V. Skouris, J.-P. Puissochet, R. Schintgen (esittelevä tuomari) ja F. Macken,

julkisasiamies: G. Cosmas,
kirjaaja: johtava hallintovirkamies H. A. Rühl,

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— D. Wandel GmbH, edustajanaan veroneuvonantajat (Steuerberater) H. Kühle ja G. Schemmann,

— Suomen hallitus, asiamiehinään H. Rotkirch ja T. Pynnä,

— Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään J. C. Schieferer,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan D. Wandel GmbH:n, edustajanaan veroneuvonantajat (Steuerberater) K. Masorsky ja M. Zitzmann, Ranskan hallituksen, asiamiehenään C. Vasak, ja komission, asiamiehenään J. C. Schieferer, 13.7.2000 pidetyssä istunnossa esittämät suulliset huomautukset,

kuultuaan julkisasiamiehen 28.9.2000 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Finanzgericht Bremen on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle 2.2.1999 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 25.2.1999, EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan (josta on tullut EY 234 artikla) nojalla viisi ennakkoratkaisukysymystä yhteisön tullikoodeksista 12 päivänä lokakuuta 1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 (EYVL L 302 s. 1; jäljempänä tullikoodeksi) 75 artiklan, 201 artiklan 1 kohdan a alakohdan ja 2 kohdan, 203 artiklan 1 kohdan sekä 204 artiklan 1 kohdan tulkinnasta.

2 Nämä kysymykset on esitetty asiassa, jossa kantajana on kansainvälinen kuljetus- ja varastointiyritys D. Wandel GmbH (jäljempänä Wandel) ja vastaajana Hauptzollamt Bremen (jäljempänä Hauptzollamt) ja jossa on kyse tuontitullivelan syntymisestä.

Asiaa koskevat yhteisön säännökset

3 Tullikoodeksin 4 artiklan 20 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Tätä koodeksia sovellettaessa tarkoitetaan:

— —

20) 'tavaran luovutuksella' tointa, jolla tulliviranomaiset luovuttavat tavaran sen tullimenettelyn mukaisiin tarkoituksiin, johon tavara on asetettu."

4 Tullikoodeksin 37 artiklassa säädetään seuraavaa:

"1. Yhteisön tullialueelle tuotavat tavarat ovat tuontihetkestä alkaen tullivalvonnassa. Tulliviranomaiset voivat tarkastaa niitä voimassa olevien säännösten mukaisesti.

2. Tavarat ovat tullivalvonnassa niin kauan kuin se on tarpeellista niiden tulli-oikeudellisen aseman määrittämiseksi, ja muut kuin yhteisötavarat ovat tulli-

valvonnassa, kunnes niiden tullioikeudellinen asema muuttuu, ne siirretään vapaa-alueelle tai vapaavarastoon taikka jälleenviedään tai hävitetään 182 artiklan mukaisesti, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 82 artiklan 1 kohdan soveltamista."

5 Tullikoodeksin 40 artiklan mukaan henkilön, joka on tuonut tavarat yhteisön tullialueelle, tai tapauksen mukaan henkilön, joka on ottanut vastatakseen tavaroiden kuljetuksesta yhteisön tullialueelle tuonnin jälkeen, on esitettävä tavarat tullille niiden saavuttua tullitoimipaikkaan taikka muuhun tulliviranomaisten osoittamaan tai hyväksymään paikkaan.

6 Tullikoodeksin 50 artiklan mukaan tullille esitetyillä tavaroilla on niiden esittämisen jälkeen väliaikaisesti varastoitujen tavaroiden asema, kunnes niille osoitetaan tulliselvitysmuoto.

7 Tullikoodeksin 51 artiklassa säädetään seuraavaa:

"1. Väliaikaisesti varastoituja tavaroita voidaan varastoida ainoastaan tulliviranomaisten hyväksymissä paikoissa ja niiden vahvistamin edellytyksin.

2. Tulliviranomaiset voivat vaatia tavaroiden haltijaa antamaan vakuuden mahdollisen 203 tai 204 artiklan mukaisesti syntyvän tullivelan maksamisesta."

8 Saman säädöksen 52 artiklassa täsmennetään seuraavaa:

"Väliaikaisesti varastoituja tavaroita voidaan käsitellä ainoastaan niiden kunnon säilyttämiseksi, muuttamatta niiden ulkonäköä tai teknisiä ominaisuuksia, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 42 artiklan soveltamista."

9 Tullikoodeksin 62 artiklassa taas säädetään seuraavaa:

"1. Kirjalliset ilmoitukset on tehtävä tähän tarkoitukseen vahvistetun virallisen mallin mukaisella lomakkeella. Ne on allekirjoitettava, ja niissä on annettava kaikki tiedot, jotka tarvitaan tavaroille ilmoitettavaa tullimenettelyä koskevien säännösten soveltamiseksi.

2. Ilmoitukseen on liitettävä kaikki asiakirjat, jotka tarvitaan tavaroille ilmoitettavaa tullimenettelyä koskevien säännösten soveltamiseksi."

10 Tullikoodeksin 63 artiklan mukaan tulliviranomaisten on välittömästi vastaanotettava 62 artiklassa vahvistettujen edellytysten mukaiset ilmoitukset, jos niissä tarkoitetut tavarat esitetään tullille.

11 Tullikoodeksin 66 artiklan 1 kohta kuuluu seuraavasti:

"Tulliviranomaisten on tavaranhaltijan pyynnöstä mitätöitävä jo vastaanotettu ilmoitus, jos tavaranhaltija näyttää toteen, että ilmoituksessa tarkoitettu tullimenettely on ilmoitettu tavaralle erheellisesti tai että tavaran asettaminen ilmoitettuun tullimenettelyyn ei erityisten olosuhteiden vuoksi enää ole perusteltua.

Jos tulliviranomaiset kuitenkin ovat ilmoittaneet tavaranhaltijalle aikovansa tarkastaa tavarat, ilmoituksen mitätöintiä koskeva pyyntö voidaan hyväksyä vasta tarkastuksen jälkeen."

12 Tullikoodeksin 67 artiklassa täsmennetään seuraavaa:

"Jollei erityisesti toisin säädetä, päivä, joka on otettava huomioon kaikkia tavaralle ilmoitettua tullimenettelyä koskevia säännöksiä sovellettaessa, on se päivä, jona tulliviranomaiset vastaanottavat ilmoituksen."

13 Tullikoodeksin 68 artiklassa säädetään seuraavaa:

"Vastaanottamiensa ilmoitusten tutkimiseksi tulliviranomaiset voivat:

a) tarkastaa ilmoitusasiakirjat ja niiden liiteasiakirjat. Tulliviranomaiset voivat vaatia tavaranhaltijaa esittämään muita asiakirjoja ilmoituksessa annettujen tietojen oikeellisuuden tutkimiseksi;

b) tarkastaa tavarat sekä ottaa näytteitä niiden analysoimista tai yksityiskohtaista tutkimista varten."

14 Tullikoodeksin 71 artikla puolestaan kuuluu seuraavasti:

"1. Ilmoituksen tutkimisessa saatavia tuloksia käytetään sovellettaessa sitä tullimenettelyä koskevia säännöksiä, johon tavarat asetetaan.

2. Jos ilmoitusta ei tarkasteta, 1 kohdassa tarkoitettuja säännöksiä sovelletaan ilmoituksessa annettujen tietojen perusteella."

15 Tullikoodeksin 73 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä virkkeessä todetaan, että jos edellytykset tavaroiden asettamiselle kyseiseen tullimenettelyyn täyttyvät, eikä tavaroihin kohdistu kieltoja tai rajoituksia, tulliviranomaisten on luovutettava tavarat heti, kun ilmoituksessa annetut tiedot on tarkastettu tai hyväksytty tarkastamatta, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 74 artiklan soveltamista.

16 Tullikoodeksin 74 artiklassa säädetään seuraavaa:

"1. Jos tulli-ilmoituksen vastaanottamisesta aiheutuu tullivelka, ilmoituksessa tarkoitettuja tavaroita ei saa luovuttaa ennen kuin tullivelka on maksettu tai sen maksamisesta on annettu vakuus. Tätä säännöstä ei kuitenkaan sovelleta tavaroiden väliaikaiseen maahantuontiin osittain tullitta, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 2 kohdan soveltamista.

2. Jos tulliviranomaiset tavaroille ilmoitettua tullimenettelyä koskevien säännösten mukaisesti vaativat vakuuden, tavaroita ei saa luovuttaa kyseiseen tullimenettelyyn ennen kuin vakuus on annettu."

17 Tullikoodeksin 75 artiklan a alakohta kuuluu seuraavasti:

"Kaikki tarvittavat toimenpiteet, valtiolle menetetyksi julistaminen ja myynti mukaan luettuina, on toteutettava sellaisten tavaroiden osalta, joita:

a) ei voida luovuttaa, koska:

— tavaroiden tarkastusta ei tavaranhaltijasta johtuvista syistä ole voitu aloittaa tai suorittaa tulliviranomaisten asettamassa määräajassa,

— asiakirjoja, jotka on esitettävä ennen tavaroiden asettamista ilmoitettuun tullimenettelyyn, ei ole toimitettu,

— tuonti- tai vientitulleja ei ole maksettu eikä vakuutta niiden maksamisesta ole annettu määräajassa, taikka

— tavaroihin kohdistuu kieltoja tai rajoituksia."

18 Tullikoodeksin 79 artiklassa säädetään seuraavaa:

"Muiden kuin yhteisötavaroiden luovutus vapaaseen liikkeeseen antaa niille yhteisötavaroiden tullioikeudellisen aseman.

Luovutus vapaaseen liikkeeseen sisältää kauppapoliittisten toimenpiteiden soveltamisen, muiden tavaran maahantuontia koskevien muodollisuuksien suorittamisen sekä lain mukaan kannettavien tullien kantamisen."

19 Tullikoodeksin 201 artiklan 1 kohdan a alakohta kuuluu seuraavasti:

"Tuontitullivelka syntyy, kun:

a) tuontitullien alainen tavara luovutetaan vapaaseen liikkeeseen."

20 Tullikoodeksin 201 artiklan 2 kohdassa tarkennetaan seuraavaa:

"Tullivelka syntyy sinä ajankohtana, jona kyseinen tulli-ilmoitus vastaanotetaan."

21 Tullikoodeksin 202 artiklan 1 ja 2 kohta kuuluvat seuraavasti:

"1. Tuontitullivelka syntyy, kun:

a) tuontitullien alainen tavara tuodaan säännösten vastaisesti yhteisön tulli-alueelle;

taikka

b) tällainen tavara tuodaan säännösten vastaisesti vapaa-alueelta tai vapaavarastosta muualle tälle alueelle.

Tässä artiklassa tarkoitetaan säännösten vastaisella tuonnilla 38—41 artiklan ja 177 artiklan toisen luetelmakohdan vastaista tuontia.

2. Tullivelka syntyy sinä ajankohtana, jona säännösten vastainen tuonti tapahtuu."

22 Tullikoodeksin 203 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

"1. Tuontitullivelka syntyy, kun:

— tuontitullien alainen tavara siirretään säännösten vastaisesti pois tullivalvonnasta.

2. Tullivelka syntyy sinä ajankohtana, jona tavara siirretään pois tullivalvonnasta."

23 Tullikoodeksin 204 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

"1. Tuontitullivelka syntyy, kun:

a) ei täytetä jotakin velvollisuutta, joka johtuu tuontitullien alaisen tavaran väliaikaisesta varastoinnista tai sen tullimenettelyn käyttämisestä, johon tavara on asetettu,

taikka

b) ei noudateta jotakin edellytystä, joka koskee tavaran asettamista mainittuun menettelyyn taikka alennetun tuontitullin tai tullittomuuden soveltamista tavaraan sen tietyn käyttötarkoituksen perusteella,

muissa kuin 203 artiklassa tarkoitetuissa tapauksissa, jollei todeta, etteivät nämä laiminlyönnit tosiasiallisesti vaikuta väliaikaisen varastoinnin tai kyseisen tullimenettelyn oikeaan toimintaan.

2. Tullivelka syntyy joko sinä ajankohtana, jona velvollisuutta, jonka täyttämättä jättämisestä tullivelka syntyy, ei enää täytetä, tai sinä ajankohtana, jona tavara on asetettu kyseiseen tullimenettelyyn, jos myöhemmin todetaan, ettei jokin edellytys, joka on koskenut tavaroiden asettamista tähän menettelyyn taikka alennetun tuontitullin tai tullittomuuden soveltamista tavaran tietyn käyttötarkoituksen perusteella, tosiasiallisesti ole täyttynyt."

24 Tullikoodeksin 233 artiklan ensimmäisen kohdan c alakohdan ensimmäinen luetelmakohta on sanamuodoltaan seuraavanlainen:

"Tullivelka lakkaa, sanotun kuitenkaan rajoittamatta sellaisten voimassa olevien säännösten soveltamista, jotka koskevat tullivelan vanhentumisaikaa ja tämän velan kantamatta jättämistä velallisen lain mukaan todetun maksukyvyttömyyden vuoksi:

— —

c) kun tullien maksamisvelvollisuuden sisältävään tullimenettelyyn ilmoitettujen tavaroiden osalta:

— tulli-ilmoitus mitätöidään 66 artiklan mukaisesti."

25 Tietyistä yhteisön tullikoodeksista annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 soveltamista koskevista säännöksistä annetun komission asetuksen (ETY) N:o 2454/93 (EYVL L 253, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 19.12.1994 annetulla komission asetuksella (EY) N:o 3254/94 (EYVL L 346, s. 1; jäljempänä soveltamisasetus), 218 artiklan 1 kohdan c alakohdassa säädetään seuraavaa:

"Vapaaseen liikkeeseen luovutusta koskevaan tulli-ilmoitukseen on liitettävä seuraavat asiakirjat:

— —

c) tullietuusmenettelyn tai muun ilmoitettuihin tavaroihin sovellettavan yhteisestä tullijärjestelmästä poikkeavan toimenpiteen soveltamiseksi tarvittavat asiakirjat."

26 Soveltamisasetuksen 865 artiklassa säädetään seuraavaa:

"Koodeksin 203 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna tavaroiden siirtona tullivalvonnasta on pidettävä tavaroiden tullille ilmoittamista, muuta tointa, jolla on

samat oikeudelliset vaikutukset sekä asiakirjan esittämistä toimivaltaisten viranomaisten vahvistusmerkintöjä varten, jos tavarat näiden tointen johdosta saavat väärin perustein yhteisötavaran tullioikeudellisen aseman."

Pääasiassa käsiteltävänä oleva riita ja ennakkoratkaisukysymykset

27 Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee Wandelin ottaneen 12.7.1994 "hyväksyttynä vastaanottajana" vastattavakseen lähetyksen, joka koostui 470 laatikosta televisiovastaanottimen kehikkoja, 24 laatikosta aluslevyjä ja 29 laatikosta moduuleja, jotka olivat saapuneet 11.7.1994 yhteisön alueelle ulkoisena passituksena.

28 Wandel esitti 13.7.1994 toimivaltaiselle tullitoimipaikalle sen osan yhteisön passitusilmoituksesta, joka on tarkoitettu määränpään tullitoimipaikalle, ja ilmoitti tavarat vapaaseen liikkeeseen laskemista varten erään toisen Saksassa perustetun yhtiön nimissä. Tullitoimipaikka kirjasi yleisilmoituksena toimineen passitusasiakirjan. Se vastaanotti ja kirjasi ilmoituksen vapaaseen liikkeeseen laskemisesta. Samalla Wandelille ilmoitettiin, että ilmoitetut tavarat oli tarkastettava 14.7.1994 tiloissa, jotka toimivat tullikoodeksin 51 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna väliaikaisena varastointipaikkana.

29 Koska tätä tarkastusta ei voitu tehdä siitä syystä, että ilmoitetut tavarat eivät enää olleet Wandelin hallussa tullitarkastajan saapuessa, Hauptzollamt merkitsi hallinnollisen asiakirjan 0779 alkuperäiseen kappaleeseen maininnan "mitätön (tullikoodeksin 66 artiklan 1 kohta)" ja piti tavaroiden ottamista varas-

tointipaikasta väliaikaisesti varastoitujen muiden kuin yhteisötavaroiden sääntöjenvastaisena siirtona pois tullivalvonnasta.

30 Hauptzollamt määräsi tullauspäätöksellään 2.8.1994 Wandelin maksettavaksi tullikoodeksin 203 artiklan nojalla määrältään 78 878,46 Saksan markan suuruiset tuontitullit. Se sovelsi televisiovastaanottimien kehikoiden osalta kolmansiin maihin sovellettavaa tullia ilmoittaen, että tullietuuskohtelu oli mahdollinen vain siinä tapauksessa, että etuuskohtelun alaiset tavarat oli saatettu vapaaseen liikkeeseen sääntöjen mukaisesti.

31 Wandel ei kiistänyt tuontitullivelan syntymistä tullikoodeksin 203 artiklan 1 ja 3 kohdan mukaisesti, mutta valitti silti 11.8.1994 tullauspäätöksestä. Ensinnäkin yhtiö väitti, että Hauptzollamtin olisi pitänyt soveltaa tullivapausetuuskohtelua televisiovastaanottimien kehikoiden osalta, koska tällä oli käytössään lomakkeella A annettuja tullietuuskohtelutodistuksia, joka oli toimitettu yhdessä tullauspyynnön kanssa. Lisäksi Wandel väitti, että koska Hauptzollamt oli vastaanottanut ilmoituksen vapaaseen liikkeeseen laskemisesta, tullivelka oli syntynyt tullikoodeksin 201 artiklan mukaisesti eikä se siten ollut voinut syntyä saman koodeksin 203 artiklan mukaisesti. Ainoastaan tullikoodeksin 204 artiklan 1 kohdan mukaisen tullivelan synty oli sen jälkeen enää mahdollista. Wandel kyseenalaisti niin ikään sen, että tavaroiden varastointimenettelyn ennenaikaisella lopettamisella olisi voinut olla todellisia vaikutuksia väliaikaisen varastoinnin asianmukaiseen kulkuun.

32 Hauptzollamt hylkäsi päätöksellään 3.1.1995 Wandelin valituksen perusteettomana. Se katsoi, että Wandelin tulli-ilmoituksella ei ollut oikeusvaikutuksia, koska se koski tavaraa, jota ei ollut esitetty tullille, ja ettei se, että tullitoimipaikka oli vastaanottanut tulli-ilmoituksen vilpittömässä mielessä, vaikuttanut millään tavoin tähän päätelmään, ja että tullivelka oli tullikoodeksin 203 artiklan 1 kohdan mukaisesti syntynyt ja että etuuskohtelua ei voitu soveltaa

muiden kuin juuri tullikoodeksin 201 artiklassa tarkoitettujen tullivelan synnyttävien seikkojen osalta.

33 Asiaa käsitellyt Finanzgericht Bremen, joka katsoi asian ratkaisun edellyttävän yhteisön lainsäädännön tulkintaa, lykkäsi asian käsittelyä ja pyysi yhteisöjen tuomioistuimelta ennakkoratkaisua seuraaviin kysymyksiin:

"1) Onko yhteisön tullikoodeksista 12 päivänä lokakuuta 1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 (EYVL L 302, s. 1) 201 artiklan 1 kohdan a alakohtaa ja 2 kohtaa tulkittava siten, että tuontitullivelka syntyy jo silloin, kun toimivaltainen tullitoimipaikka on ottanut vastaan tullikoodeksin 62 artiklan vaatimukset täyttävän muiden kuin yhteisötavaroiden luovuttamiseksi vapaaseen liikkeeseen tehdyn tulli-ilmoituksen ja vastaanottaminen on todennettu viranomaisen tekemällä rekisteröintimerkinnällä?

2) Jos ensimmäiseen kysymykseen vastataan myöntävästi:

Onko tullikoodeksin 75 artiklaa tulkittava siten, että tällaisen ilmoituksen vastaanottanut tullitoimipaikka saa katsoa tällaisen ilmoituksen vaikutuksettomaksi, tai todeta ilmoituksen mitättömäksi ilman tavaranhaltijan sitä koskevaa pyyntöä, mistä seuraa, että tullikoodeksin 201 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaisesti syntyneen tullivelan katsotaan jääneen syntymättä tai lakanneen tullikoodeksin 233 artiklan c alakohdan ensimmäisen luetelmakohdan perusteella, jos ilmoitettuja tavaroita ei ole voitu luovuttaa tavaranhaltijalle sen takia, että ne oli ennen tulliviranomaisten määräämän tarkastuksen toimittamista siirretty säännösten vastaisesti sitä varten osoitetulta varastointipaikalta ja asianomaisen tullitoimipaikan alueellisen toimivallan piiristä?

3) Jos ensimmäiseen kysymykseen vastataan kieltävästi tai toiseen kysymykseen myöntävästi:

Onko tullikoodeksin 203 artiklan 1 kohtaa tulkittava siten, että tavaroiden säännösten vastainen siirtäminen pois tullivalvonnasta on kysymyksessä silloin, kun vapaaseen liikkeeseen luovutettavaksi ilmoitetut muut kuin yhteisötavarat siirretään pois määrätyltä varastointi- ja/tai tarkastuspaikalta ja siten asianomaisen tullitoimipaikan alueellisen toimivallan piiristä, vaikka tullitoimipaikka oli määrännyt tavarat tarkastettaviksi?

4) Jos kolmanteen kysymykseen vastataan kieltävästi:

Onko tullikoodeksin 204 artiklan 1 kohtaa tulkittava siten, että tavaroiden luvaton siirtäminen pois varastointipaikalta 'ei [ole] tosiasiallisesti vaikut[tanut]' väliaikaisen varastoinnin asianmukaiseen kulkuun, jos tavarat olisi siirron jälkeen voitu pyynnöstä esittää toisessa tullitoimipaikassa?

5) Onko tuontitullivelan syntyminen

a) tullikoodeksin 201 artiklan 1 kohdan a alakohdan ja 2 kohdan mukaan mahdotonta, kun tullitoimipaikka pelkästään ottaa vastaan tulli-ilmoituksen, tai

b) tullikoodeksin 203 artiklan 1 kohdan mukaan mahdotonta tai

c) tullikoodeksin 204 artiklan mukaan mahdotonta,

jos tullitoimipaikan vastaanottamaan tulli-ilmoitukseen oli liitetty muodollisesti asianmukaiset lomakkeella A annetut alkuperätodistukset ja ilmoituksen käsittämiin tavaroihin oli sovellettava etuustullia 'vapaa'?"

Ensimmäinen ja kolmas kysymys

34 Ensimmäisellä ja kolmannella kysymyksellään, jotka on tutkittava yhdessä, kansallinen tuomioistuin kysyy asiallisesti sitä, syntyykö tuontitullivelka tullikoodeksin 201 artiklan 1 kohdan vai saman säädöksen 203 artiklan 1 kohdan nojalla tilanteessa, jossa tulliviranomaisen vastaanottamansa ilmoituksen todentamiseksi määräämää tavaran tarkastamista ei ole voitu tehdä sen takia, että tavara oli ilman toimivaltaisen tulliviranomaisen lupaa otettu väliaikaisesta varastointipaikasta.

35 Tältä osin on aluksi todettava, että tullikoodeksin 37 artiklan 2 kohdan mukaan väliaikaisesti varastoituna olevat tavarat ovat tullivalvonnassa kunnes niiden tullioikeudellinen asema muuttuu.

36 Lisäksi EY:n perustamissopimuksen 10 artiklasta (josta on muutettuna tullut EY 24 artikla) luettuna yhdessä tullikoodeksin 74 artiklan ja 79 artiklan toisen kohdan kanssa seuraa, että vapaaseen liikkeeseen luovutettavaksi ilmoitettu muu kuin yhteisötavara saa yhteisötavaran aseman vasta, kun kauppapoliittisia toimenpiteitä on sovellettu, kun muut tavaran maahantuontia koskevat muodolli-

suudet on suoritettu ja kun sen lisäksi, että lain mukaan kannettavia tulleja on sovellettu, ne on myös kannettu tai niiden maksamisesta on asetettu vakuus.

37 Vaikka tulli-ilmoituksen antaminen ja sen välitön vastaanottaminen tullikoodeksin 59 artiklan 1 kohdan ja 63 artiklan mukaan on kiistatta osa edellä mainittuja muodollisuuksia, on tällaisena muodollisuutena yhtä lailla pidettävä niiden toimenpiteiden toteuttamista, joita tarkoitetaan tullikoodeksin 68 artiklassa, jossa oikeutetaan tulliviranomaiset vastaanotettujen ilmoitusten tutkimiseksi muun muassa suorittamaan tavaroiden tarkastus, johon mahdollisesti liittyy näytteiden ottaminen analysointia tai yksityiskohtaista tutkimista varten.

38 Samoin koska vapaaseen liikkeeseen laskemisen tavoitteena tullikoodeksin 79 artiklan ensimmäisen kohdan mukaan on antaa muille kuin yhteisötavaroille yhteisötavaroiden asema, tavaran luovutuksen — joka määritellään tullikoodeksin 4 artiklan 20 kohdassa — sallimista on pidettävä tuodun tavaran sääntöjenmukaisen vapaaseen liikkeeseen saattamisen edellyttämänä muodollisuutena.

39 Tullikoodeksin 73 artiklan 1 kohdasta ja 75 artiklan a kohdan ensimmäisestä luetelmakohdasta seuraa kuitenkin, että pääasiassa käsiteltävänä olevan kaltaisessa tilanteessa, jossa tulliviranomaiset eivät ole voineet tutkia tavaraa, kyseisen tavaran luovutusta ei ole voitu sallia.

40 Tästä seuraa, että tavara ei ole voinut saavuttaa yhteisötavaran asemaa sääntöjenmukaisen vapaaseen liikkeeseen saattamisen päätteeksi.

41 Vaikka pitääkin paikkansa — kuten Wandel, Ranskan hallitus ja komissio huomauttavat — että tullikoodeksin 201 artiklan 2 kohdassa säädetään, että tavaran

vapaaseen liikkeeseen luovuttamiseen liittyvä tuontitullivelka syntyy sinä ajankohtana, jona asianomainen tulli-ilmoitus vastaanotetaan, säännöstä voidaan soveltaa vain siinä tapauksessa, että saman artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettu velan synnyttävä seikka tapahtuu. Viimeksi mainitusta säännöksestä ilmenee, että velan synnyttävä seikka on kyseessä olevan tavaran sääntöjenmukainen luovutus vapaaseen liikkeeseen eli siis sääntöjenmukainen muutos sen asemassa.

42 Koska pääasian taustalla olevan kaltaisessa tilanteessa tavaran sääntöjenmukaista luovutusta vapaaseen liikkeeseen ei ole tapahtunut, tullikoodeksin 201 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua tullivelan synnyttävää seikkaa ei ole olemassa eikä mitään tullivelkaa ole voinut syntyä tämän säännöksen nojalla.

43 Pääasian taustalla olevan kaltaisessa tilanteessa tullivelan synnyn kytkeminen tulli-ilmoituksen vastaanottamiseen johtaisi ensinnäkin pitämään velan synnyttävänä seikkana tulli-ilmoituksen vastaanottamista, mikä olisi vastoin tullikoodeksin 201 artiklan 1 kohdan sanamuotoa, ja toiseksi poistaisi tehokkaan vaikutuksen muun muassa tullikoodeksin 68 artiklassa tulliviranomaisille annetulta vastaanotettujen ilmoitusten tutkimisvallalta ja tulliviranomaisten tavaran luovutukseen antamalta luvalta.

44 Lisäksi tällainen tulkinta johtaisi siihen, että tullivelan syntyminen tullikoodeksin 203 artiklan 1 kohdan nojalla ei olisi mahdollista siinä tapauksessa, että tuontitullien alaisen tavaran siirtäminen pois tullivalvonnasta tapahtuu tulli-ilmoituksen vastaanottamisen jälkeen.

45 Tältä osin on kuitenkin huomattava, että tullivalvonta jatkuu tulli-ilmoituksen vastaanottamisen jälkeen ja päättyy tullikoodeksin 37 artiklan 2 kohdan mukaan vasta esimerkiksi kun muut kuin yhteisötavarat saavat yhteisötavaroiden aseman.

Koska aseman muuttuminen ei johdu tulli-ilmoituksen vastaanottamisesta, on todettava, että tuontitullien alaisen tavaran siirtäminen pois tullivalvonnasta tulli-ilmoituksen vastaanottamisen ja tavaran luovutuksen sallimisen välisenä aikana kuuluu tullikoodeksin 203 artiklan soveltamisalaan.

46 Yhteisön lainsäädännössä ei tosin ole määritelty valvonnasta pois siirtämistä, koska soveltamisasetuksen 865 artikla sisältää, kuten julkiasiamies ratkaisuehdotuksensa 87 kohdassa toteaa, pelkästään esimerkkejä seikoista, joita on pidettävä tullikoodeksin 203 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna pois siirtämisenä.

47 Tullikoodeksin 37 artiklan 1 kohdasta, 50 artiklasta, 51 artiklan 1 kohdasta ja 203 artiklan 1 kohdasta seuraa kuitenkin, että viimeksi mainitun säännöksen soveltamisala ulottuu soveltamisasetuksen 865 artiklassa tarkoitettuja toimenpiteitä kauemmaksi ja että pois siirtämisen on siten katsottava käsittävän myös kaikki toimenpiteet tai laiminlyönnit, joiden seurauksena toimivaltainen tulliviranomainen hetkellisestikin estyy saamasta tavaraa tullivalvontaan ja toteuttamasta tullikoodeksin 37 artiklan 1 kohdan mukaisia tarkastustoimia.

48 On lisättävä, että tullikoodeksin 203 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun kaltainen tavaran siirtäminen pois tullivalvonnasta ei edellytä tahallisuutta vaan ainoastaan objektiivisten edellytysten täyttymistä, kuten erityisesti tavaran fyysistä puuttumista hyväksytyltä varastointipaikalta tulliviranomaisen ryhtyessä tarkastamaan kyseistä tavaraa.

49 Tätä tulkintaa tukee tullikoodeksin 203 artiklan 3 kohdan sanamuoto, jonka mukaan tahallisuudella on merkitystä vain silloin, kun on kyse velallisten mää-

rittämisestä tavaran sääntöjenvastaisesta pois siirtämisestä syntyvän velan osalta. Vaikka nimittäin se, joka on siirtänyt tavaran pois tullivalvonnasta, vastaa ehdottomasti kyseisestä velasta, niin ne, jotka ovat osallistuneet siirtoon, ja ne, jotka ovat hankkineet kyseiset tavarat tai pitäneet niitä hallussaan, ovat velkavastuussa vain siinä tapauksessa, että he ovat tienneet tai heidän olisi kohtuudella pitänyt tietää, että tavara on tullikoodeksin 203 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla sääntöjenvastaisesti siirretty pois tullivalvonnasta.

50 Tämän johdosta kaikki ilman toimivaltaisen tulliviranomaisen lupaa toteutetut tullivalvonnassa olevien tavaroiden pois ottamiset hyväksytystä varastointipaikasta ovat tullikoodeksin 203 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua sääntöjenvastaista pois siirtämistä ja synnyttävät näin ollen saman säännöksen mukaisesti tuontitullivelan.

51 Edellä todetun perusteella ensimmäiseen ja kolmanteen kysymykseen on vastattava, että tuontitullivelka syntyy tullikoodeksin 203 artiklan 1 kohdan nojalla tilanteessa, jossa tulliviranomaisen vastaanottamansa ilmoituksen todentamiseksi määräämää tavaran tarkastamista ei ole voitu tehdä sen takia, että tavara oli ilman toimivaltaisen tulliviranomaisen lupaa otettu väliaikaisesta varastointipaikasta.

Toinen ja neljäs kysymys

52 Ensimmäiseen ja kolmanteen kysymykseen annetusta vastauksesta seuraa, että toiseen ja neljänteen kysymykseen ei ole tarpeen vastata.

Viides kysymys

53 Kun otetaan huomioon ensimmäiseen ja kolmanteen kysymykseen annettu vastaus, viidenteen kysymykseen on vastattava tutkimalla pelkästään tapausta, jossa vastuu tuontitullivelasta syntyy tullikoodeksin 203 artiklan 1 kohdan nojalla.

54 Tältä osin on todettava, että tullikoodeksin 62 artiklan 2 kohdasta, 201 artiklasta sekä soveltamisasetuksen 218 artiklan 1 kohdan c alakohdasta seuraa, että tullietuuskohtelun soveltamiseksi tarvittavien asiakirjojen esittäminen tulli-ilmoituksen kanssa ei vaikuta mitenkään tullivelan syntyyn, vaan niitä tarvitaan vain sovellettavan tariffin ja lain mukaan maksettavien tullien suuruuden määrittämiseen. Tullivapausetuuskohtelun mahdollistavien asiakirjojen esittämisestä tosin seuraa, että tavara voidaan tietyin edellytyksin vapauttaa tuontitulleista, mutta esittäminen ei poista vastuuta tuontitullivelasta.

55 Samaan päätelmään päädytään sitäkin suuremmalla syyllä pääasiassa käsiteltävänä olevan kaltaisessa tilanteessa, jossa tullikoodeksin 203 artiklaa on sovellettava, eli tilanteessa, jossa tuontitullivelka vapaaseen liikkeeseen luovuttamista koskevan ilmoituksen antamisesta riippumatta syntyy sillä perusteella, että tuontitullien alainen tavara siirretään sääntöjenvastaisesti pois tullivalvonnasta, eli siis yhteisön säännösten rikkomisen perusteella.

56 Tämän vuoksi tuontitullivelan syntyyn tai olemassaoloon ei vaikuta tullietuuskohtelun tietyin edellytyksin mahdollistavan asiakirjan esittäminen tai olemassaolo missään vaiheessa.

57 Näin ollen viidenteen kysymykseen on vastattava, että tuontitullivelan syntyminen tullikoodeksin 203 artiklan 1 kohdan mukaisesti on mahdollista, vaikka tullitoimipaikan saaman tulli-ilmoituksen liitteenä oli muodollisesti asianmukaiset lomakkeella A annetut alkuperätodistukset ja vaikka tullivapausetuuskohtelu oli sovellettavissa ilmoituksessa tarkoitettuihin tavaroihin.

Oikeudenkäyntikulut

58 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Ranskan ja Suomen hallituksille sekä komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto)

on ratkaissut Finanzgericht Bremenin 2.2.1999 tekemällään päätöksellä esittämät kysymykset seuraavasti:

1) Tuontitullivelka syntyy yhteisön tullikoodeksista 12 päivänä lokakuuta 1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 203 artiklan 1 kohdan

mukaisesti tilanteessa, jossa tulliviranomaisen vastaanottamansa ilmoituksen todentamiseksi määräämää tavaran tarkastamista ei ole voitu tehdä sen takia, että tavara oli ilman toimivaltaisen tulliviranomaisen lupaa otettu väliaikaisesta varastointipaikasta.

2) Tuontitullivelan syntyminen asetuksen N:o 2913/92 203 artiklan 1 kohdan nojalla on mahdollista, vaikka tullitoimipaikan saaman tulli-ilmoituksen liitteenä oli muodollisesti asianmukaiset lomakkeella A annetut alkuperätodistukset ja vaikka tullivapausetuuskohtelu oli sovellettavissa ilmoituksessa tarkoitettuihin tavaroihin.

Gulmann Skouris

Puissochet Schintgen Macken

Julistettiin Luxemburgissa 1 päivänä helmikuuta 2001.

R. Grass C. Gulmann

kirjaaja kuudennen jaoston puheenjohtaja